

UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ,
FARMACIE, ȘTIINȚE ȘI TEHNOLOGIE
„GEORGE EMIL PALADE”
DIN TÂRGU MUREȘ

Akut légzési elégtelenség

1 előadás

AIT, Általános orvosi kar, V. év

Fiziológia

Oxigén szállítása és fogyasztása

A szöveti szükségleteknek megfelelő vérátáramlás, a keringési rendszer **három összetevőjének** optimális működésére van szükség:

- Pompa-funkció
- A keringő vér mennyisége
- Perifériás artériás ellenállás

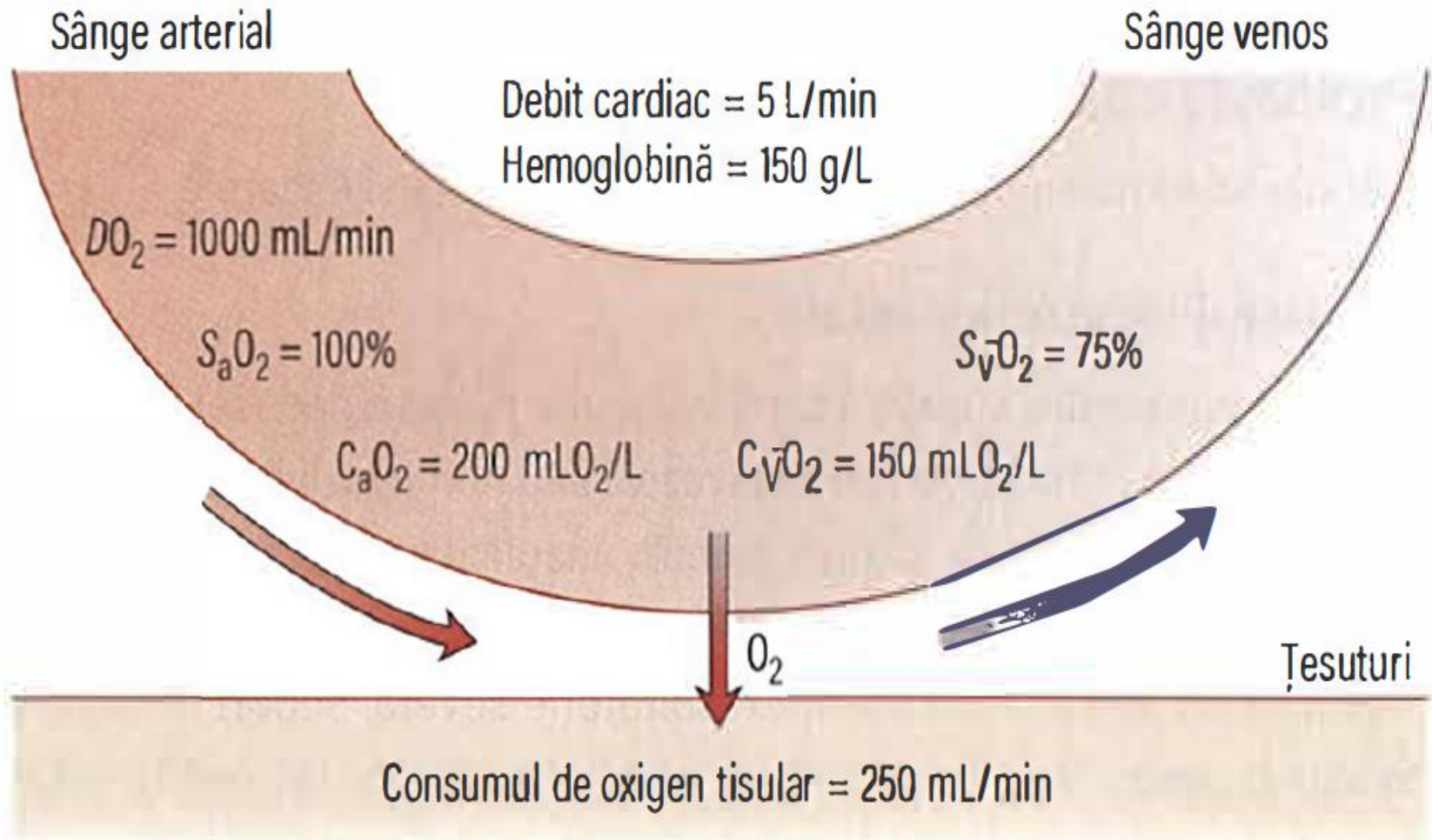

Oxigénszállítás (DO_2)

- A szervezet összes szövetébe egységnyi idő alatt eljuttatott oxigén teljes mennyisége
- A fő meghatározók:
  - ✓ a mikrocirkuláción áthaladó vér mennyisége a perctérfogat generálása következtében (CO)
  - ✓ az artériás vér oxigéntartalma (CaO_2)

Oxigén szállítása és fogyasztása

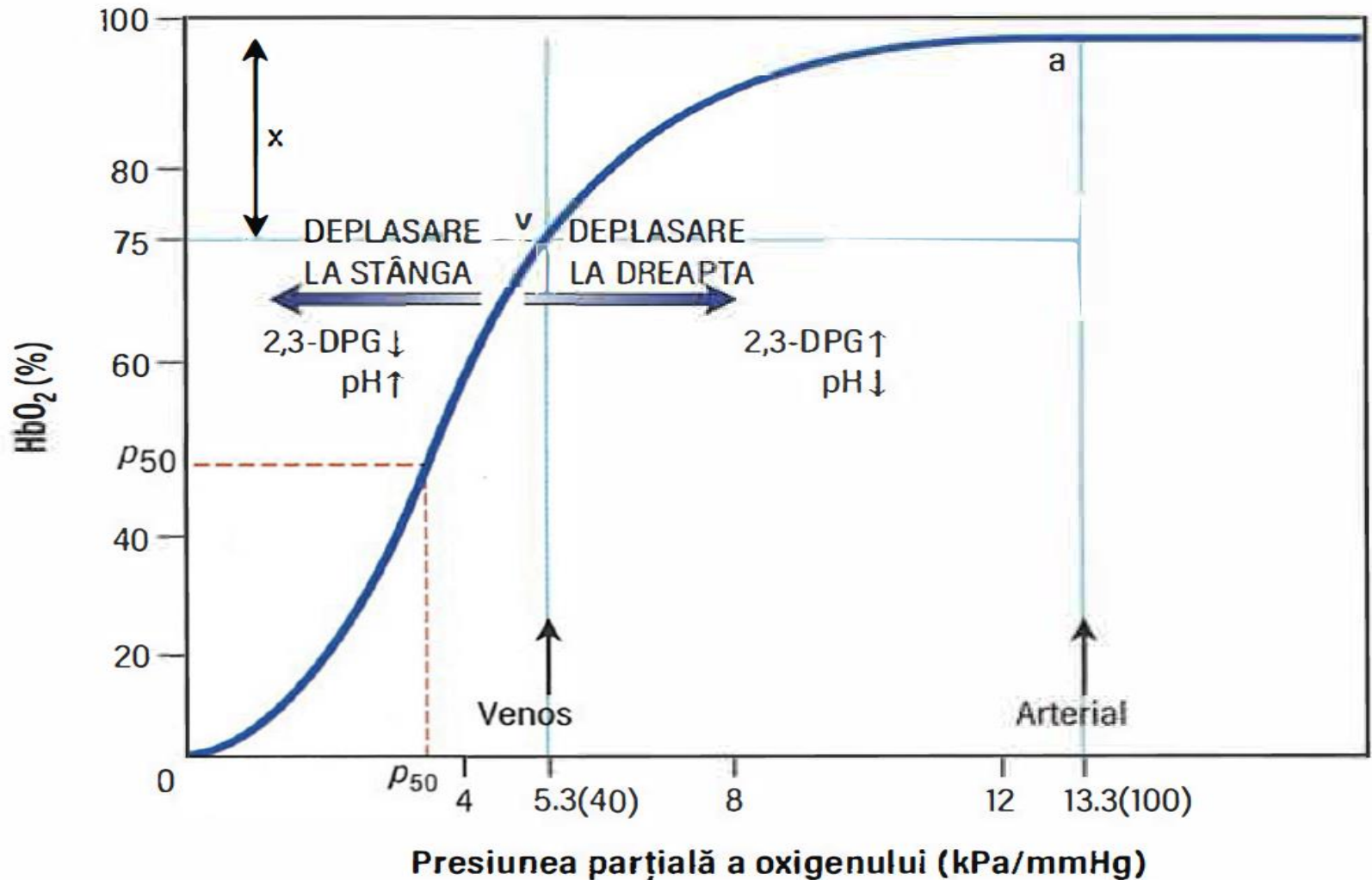

A vérben az oxigén

- Hemoglobinhoz kötődik:
  - 1 g hemoglobin 1,34 ml oxigént köt meg
  - oxigénnel telített hemoglobin (SO₂)
- Oldott oxigén– az oxigén parciális nyomásától (PO₂) függ

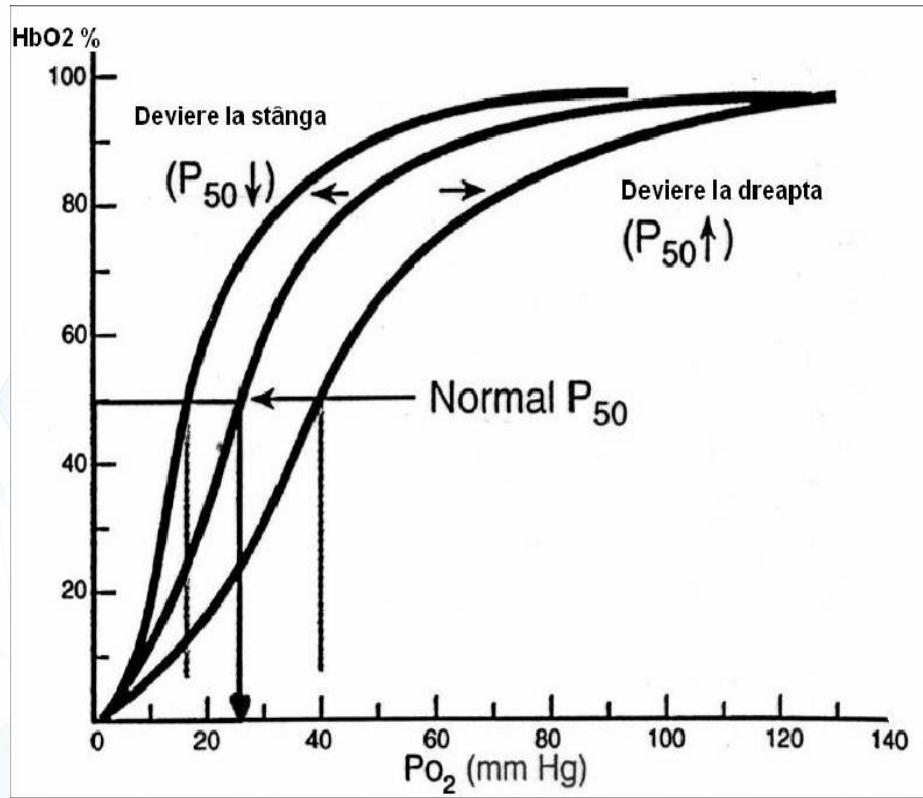

Oxihemoglobin diszociációs görbéje

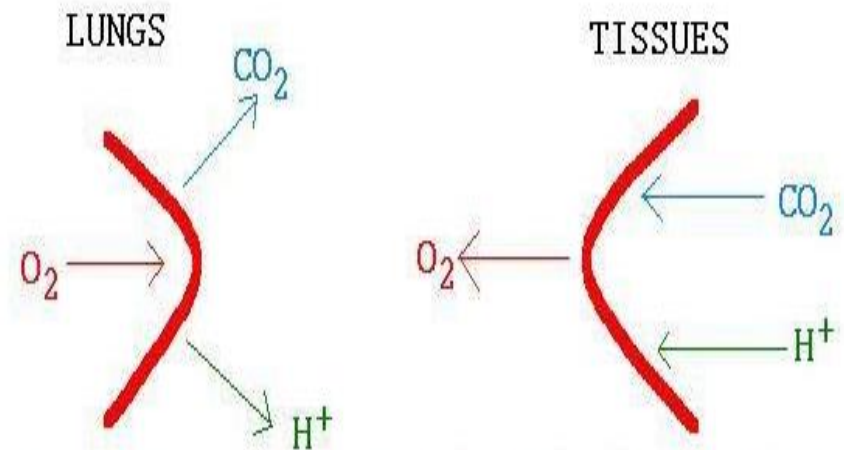

Oxihemoglobin diszociációs görbéje

- Sigmoid alakú görbe

THE BOHR-HALDANE EFFECT (HALI)

the red images represent stylized Hb molecules which change shape as they bind and release different products

P_aO_2

- oxigén parciális nyomása alveoláris szinten (PAO₂)
- gázcsere hatékonysága
- oxigén parciális nyomása a kevert vénás vérben (PVO₂)

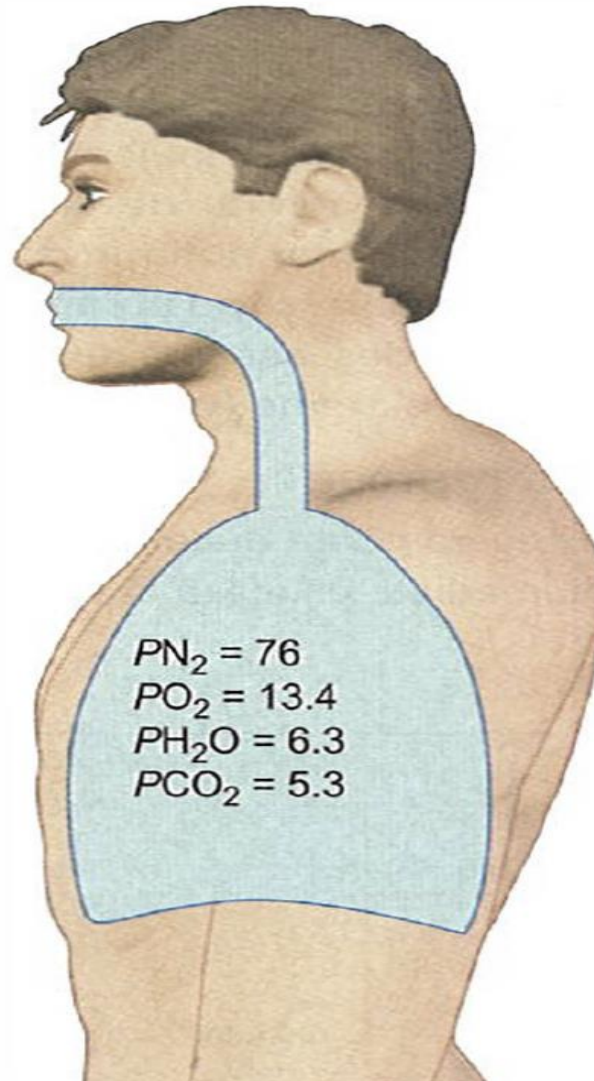

Alveoláris oxigén parciális nyomása (PAO₂)

A belélegzett gáz és az alveoláris gáz összetétele (kPa)

$PN_2 = 79$
 $PO_2 = 21.2$
 $PH_2O = 0.8$
 $PCO_2 = 0.04$

Pulmonáris gázcsere

O₂ alveolo-artériális nyomás-grádiens
($P_{A-a}O_2$)

- minimális nyomásgrádiens (0,133 kPa = 1 Hgmm) az alveoláris membránon
- alacsony mennyiségű vénás vér (a teljes perctérfogat 2%-a), amely bypassolja a tüdőt
- a ventiláció/tüdőperfúzió arány kismértékű csökkenése

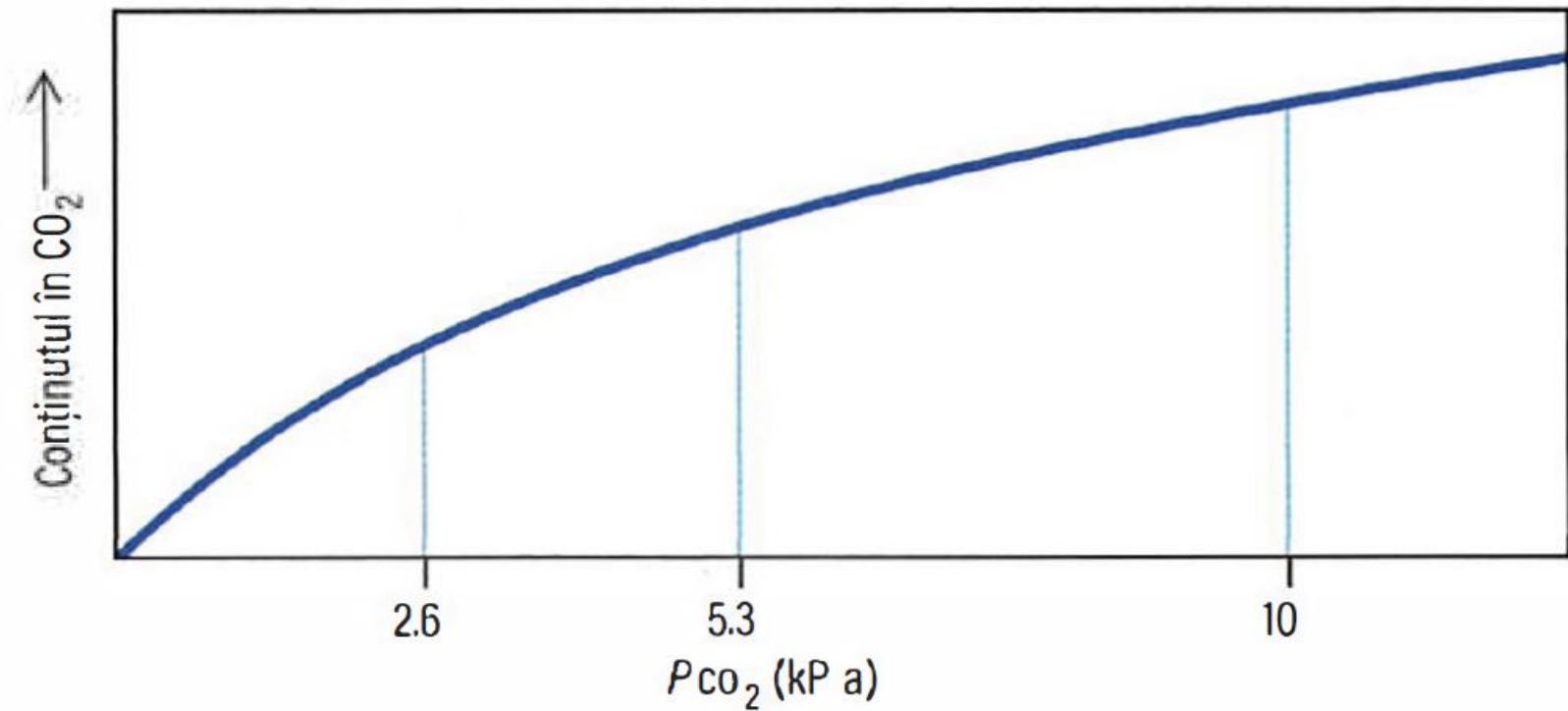
$P_{A-a}O_2$ növekedése

- Diffúziós zavarok
- Jobb-bal shunt-ök
- A ventiláció/tüdőperfúzió arány módosulása

PA-a02 növekedése

- **Jobb-bal shunt-ök**

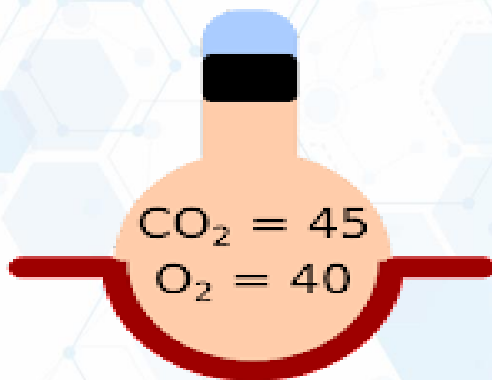

PA-aO2 növekedése

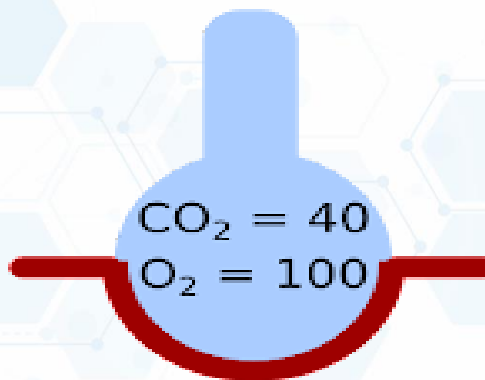
- A ventiláció/tüdőperfúzió arány módosulása

Venous Blood
 $O_2 = 40$ $CO_2 = 45$

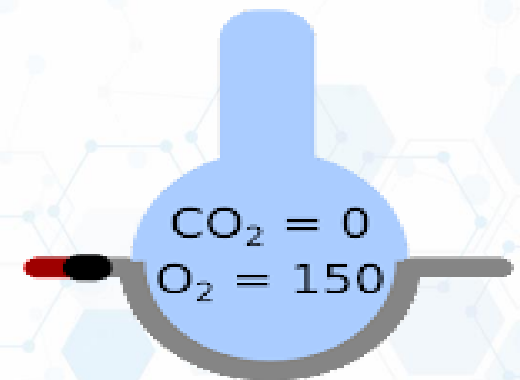
Inspired Air
 $O_2 = 150$ $CO_2 = 0$

$V/Q = 0$
R-L Shunt

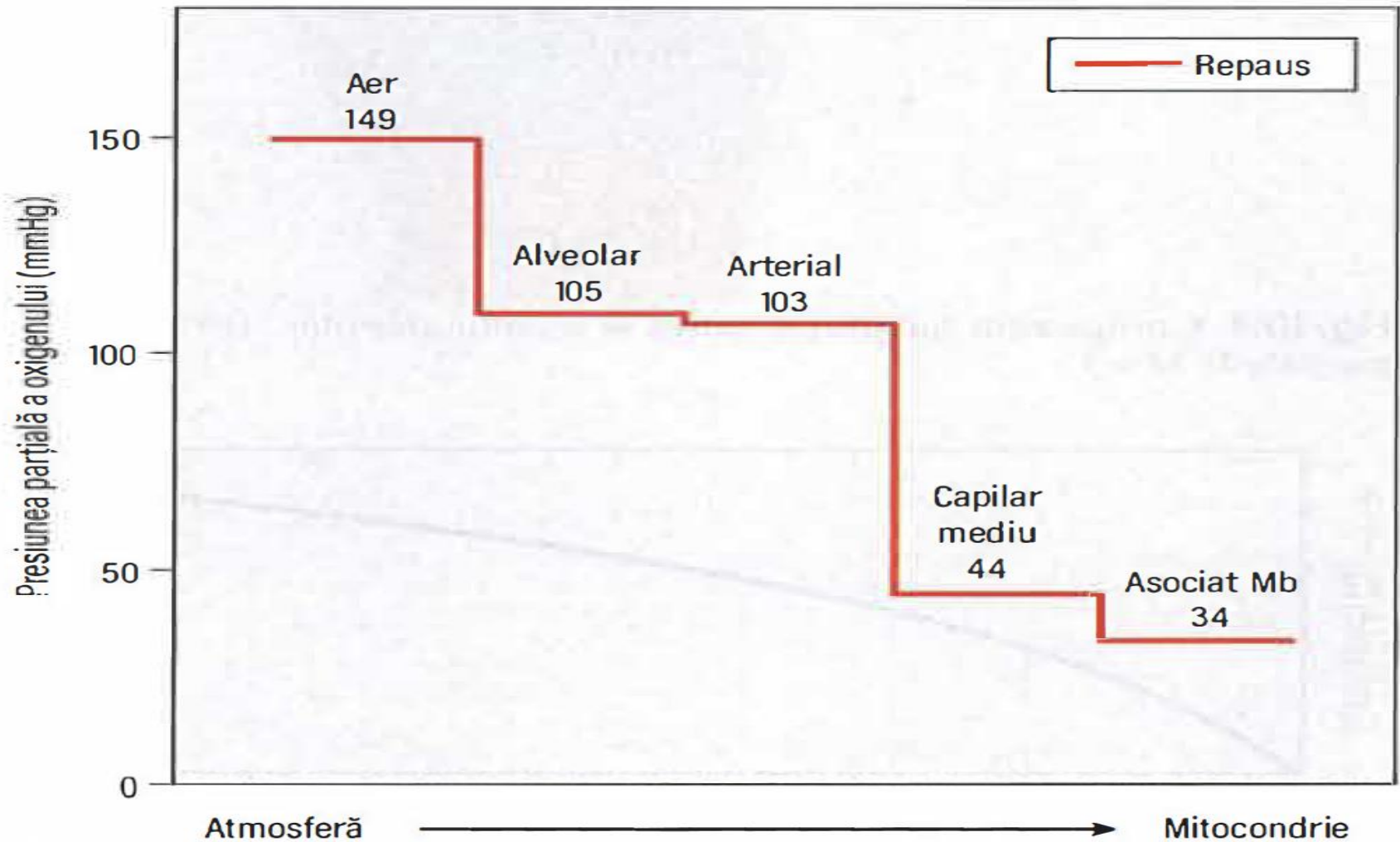

$V/Q = 1$
Normal

$V/Q = \infty$
Dead Space

Oxigen kaskád

Az oxigén telítettsége (szaturációja) és parciális nyomása a kevert vénás vérben

- Az oxigén parciális nyomása kevert vénás vérben (PVO_2) = oxigén parciális nyomása a pulmonalis artériás vérben, amely a jobb szívfélben hatékonyan keveredett.
- Állandó PaO_2 mellett:
  - ✓ PVO_2 és az oxigénszaturáció a kevert vénás vérben (SvO_2) csökken a szövetből történő oxigénkivonás ütemének növekedésével
  - ✓ Az alacsony SvO_2 érték a következőkre utal:
    - nem megfelelő oxigénszállítás (DO_2)
    - szöveti oxigénigény növekedése

Hipoxiához való alkalmazkodás

- Súlyos akut hipoxia - hirtelen halál
- Krónikus hipoxia - kompenzációs mechanizmusok - fokozott perctérfogat

Hipoxiához való alkalmazkodás

- Alveoláris gázegyenlet

$$P_A O_2 = P_I O_2 - P_A CO_2 / R$$

- R = respirációs koeficiens (0,8)
  - a légzésszám növekedése az alveoláris PCO₂ csökkenését és ezáltal az alveoláris PO₂ növekedését okozza

Légzési elégtelenség

Légzési elégtelenség

- Akkor fordul elő, ha a gázcsere kellően érintett ahhoz, hogy hipoxémiát okozzon hipercapniával vagy anélkül.
- $\text{PaO}_2 < 8 \text{ kPa (60 Hgmm)}$ vagy
- $\text{PaCO}_2 > 7 \text{ kPa (55 Hgmm)}$

Osztályozás

- I-es típusú légzési elégtelenség
  - PaO₂ alacsony, PaCO₂ normális vagy alacsony
- II-es típusú légzési elégtelenség
  - PaO₂ alacsony, PaCO₂ magas

I-es típusú légzési elégtelenség

Hipoxémiás akut légzési elégtelenség

- Tüdőparenchima megbetegedései
- Hipoxémia okai:
  - Jobb-bal shunt-ök
  - V/Q arány érintettsége

Kórokok:

- Pneumonia
- Akut pulmonáris léziók
- Kardiogén tüdőödéma
- Embolia
- Tüdőfibrozis

II-es típusú légzési elégtelenség

Ventillációs zavarok

- Akkor fordul elő, ha az alveoláris ventilláció nem elegendő a szöveti anyagcsere által termelt szén-dioxid mennyiségének eltávolításához.
- A nem megfelelő alveoláris ventilláció okai lehetnek:
  - ✓ légzés, légzésmechanika zavara, légzőmunka hiánya
  - ✓ képtelen leküzdeni a ventilláció szembeni fokozott ellenállást
  - ✓ a kompenzáció hiánya holtér növekedésé esetén
  - ✓ szén-dioxid termelés vagy e tényezők kombinációja.
- Kórokok: COPD
  - Mellkasfal deformitások, légzőizmok sérülése(pl. Guillain-Barré szdr.), légzőközpont zavara (pl. gyógyszer túladagolás).

Kórkép

- Járvulékos légzőizmok használata
- Bordaköztli légzés
- Tachypnoé
- Tachykardia
- Fokozott izzadság
- Paradox pulzus
- Képtelen beszélni, képtelen háton feküdni
- Izgatottság, nyugtalanóság, csökkent tudatszint
- Aszinkron légzés
- Paradox légzés

Klinikai és paraklinikai vizsgálatok

- Vérgáz analízis
- Légzésszám monitorizálása
- Vitálkapacitás meghatározása
- Kényszerített kilégzési térfogat 1 másodperc alatt (FEV1)

Monitorozás

- Pulsoximetria
- Vérgáz analízis
- Horowitz index- p_aO_2/FiO_2 arány
- Kapnográfia

Vérgáz analízis paraméterek értelmezése

Hidrogén	35-45nmol/l (pH 7,35-7,45)
pO ₂ (környezeti levegőben)	10,6-13,3 kPa (80-100 mmHg)
pCO ₂	4,8-6,1 kPa (36-46 mmHg)
Base Excess	±2,5
HCO ₃	22-26 mmol/l
SaO ₂	95-100%

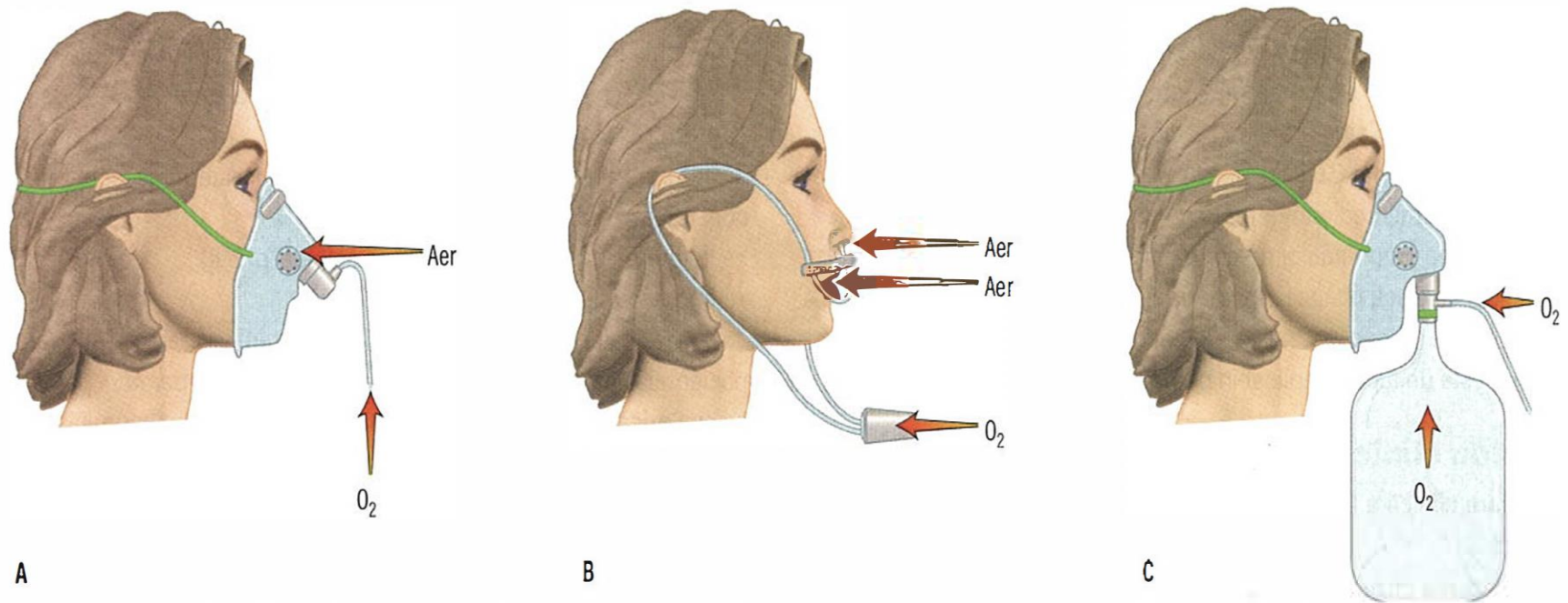

Kezelés

- O₂-terápia
- Légutak védelme, átjárhatóságuk biztosítása, distális légúti elzáródás kezelése
- Tüdőödéma csökkentése, elkerülése
- Váladékok szabályozása
- Tüdőfertőzés kezelése

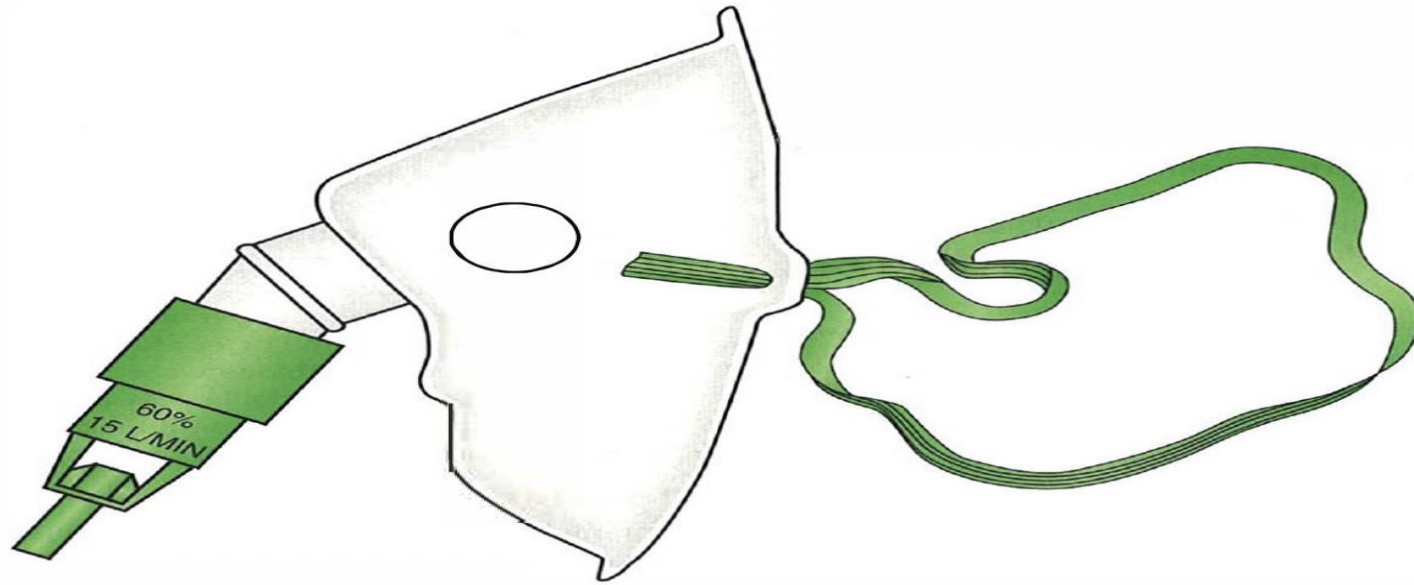

O₂-terápia-adagolási lehetőségek

Fig. 10.25 Metode de administrare suplimentară de oxigen la pacientul neintubat. (A) Mască facială simplă. (B) Canula nazală. (C) Mască de oxigen cu rezervor și supapă.

O₂-terápia-adagolási lehetőségek

Interchangeable Venturi valves

Fig. 10.26 Dispozitive fixe de tip Venturi de înaltă performanță atașate măștii faciale, pentru furnizarea unei cantități fixe de oxigen.

Gépi lélegeztetés

- Nem invazív lélegeztetés
    - maszkon keresztül/ full face maszk
  - Invazív lélegeztetés
    - Intubációs kanüll
    - Traheostomia
- Légzéstámogatási extracorporeális technikák

Invazív lélegeztetés

IPPV-intermittent positive pressure ventilation- kontrollált lélegeztetés- légzőtérfogatot állítjuk be

Javallatok:

- Akut súlyos légzési elégtelenség (pl. légzésszám > 40 légzés/perc, beszédképtelenség, kimerültség), eredménytelen maximális terápia
- Oxigénterápia ellenére- zavartság, nyugtalanság, izgatottság, tudatcsökkenés, megnövekedett PaCO₂ (> 8 kPa, > 60 Hgmm) és extrém hipoxémia (< 8 kPa, < 60 Hgmm)

Egyéb javallatok

- Posztoperatív lélegeztetés magas rizikóval rendelkező betegeknél
- Koponya-sérülések: az agyi véráramlást és a koponyaűri nyomást fokozó hipoxia és hipercapnia megelőzésére
- Trauma: mellkasi sérülések tüdőkontuzióval, magas gerincvelői sérülések
- Súlyos bal kamrai elégtelenség tüdőödémával
- Kóma- légúti károsodással vagy légzési nehézséggel (pl. túladagolás miatt).

Légzést támogató technikák

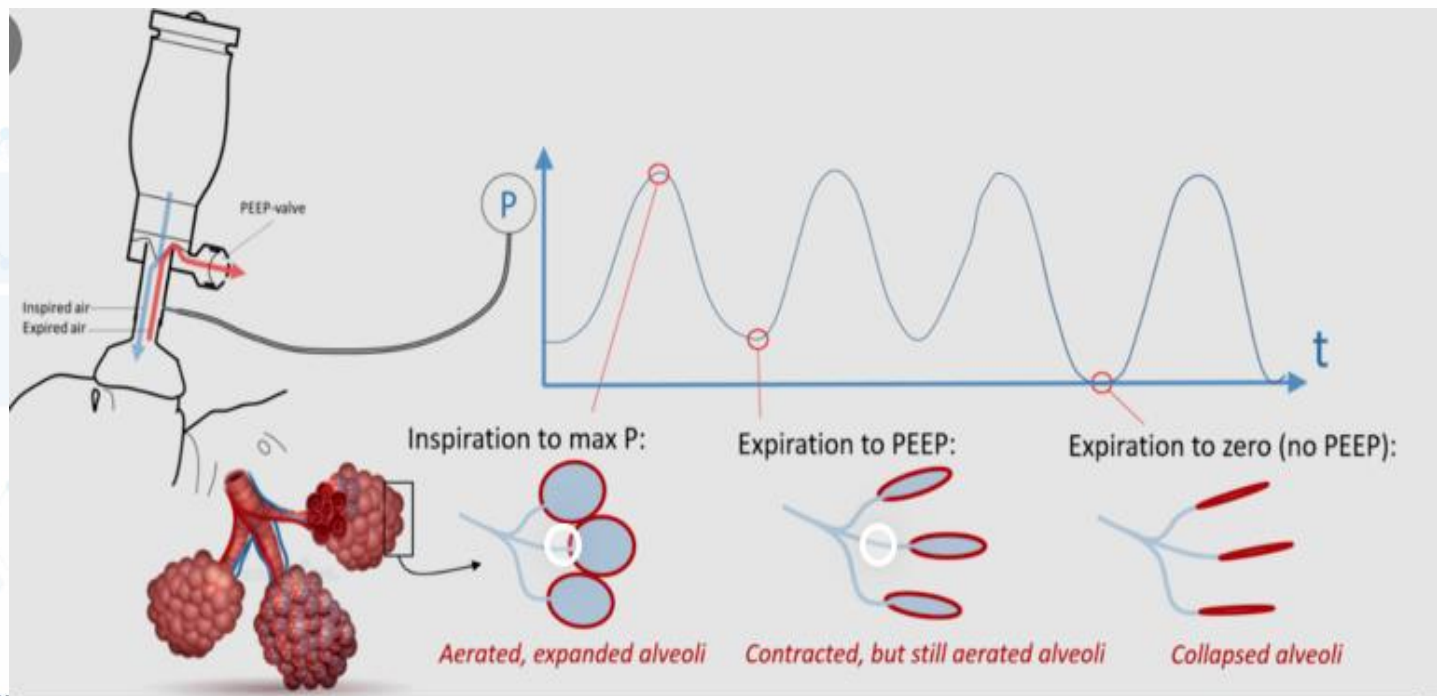
Kontrollált lélegeztetés

- **Volum controlled ventilation- térfogat vezérelt lélegeztetés**
  - a légzőtérfogat és a légzésszám előre be van állítva
  - a légúti nyomás a lélegeztetőgép beállításától és a páciens tüdőmechanikájától (légúti ellenállás és compliance) függően változik.
- **Pressure controlled ventilation- nyomás vezérelt lélegeztetés**
  - a belégzési nyomás és a légzésszám előre be van állítva
  - a légzőtérfogat a páciens tüdőmechanikájától függően változik

PEEP- Positive End-respiratory Pressure, pozitív kilégzésvégi nyomás

- Expandálja a nem megfelelően szellőztetett tüdőegységeket
- Elosztja a tüdőfolyadékot az alveolusokból a perivascularis intersticiális térbe, ezáltal csökkenti a shunt-öt és növeli a PaO₂-t

PEEP- Positive End-respiratory Pressure, pozitív kilégzésvégi nyomás

- Csökkenti a vénás visszafolyást, előterhelést, szívperctérfogatot, növeli a pulmonáris vaszkuláris rezisztenciát
- Alacsony PEEP-szintet (5-8 cmH₂O) alkalmaznak a legtöbb gépi lélegeztetett betegnél a tüdőtérfogat fenntartására, valamint a bazális atelektázia esetén és bizonyos esetekben a légúti obstrukcióban szenvedőknél

A gépi lélegeztetés szövődményei

- Légútak szintjén

- IOT

- azonnali: lokális léziók, elmozdulás (jobb)
    - korai: detubálás, obstrukció
    - késői: ödéma, ulceráció, traheomalacia- tracheo-özofageális sipoly

- Traheostomia

- azonnali: pneumotorax, vérzés, hipoxemia, hipotenzió, aritmiák, emfizema, elmozdulás
    - Intermedialis: ulceráció, erozió, fertőzés, pneumonia
    - késői: granuloma, sztenozis, trahealis gyűrűk kollapszusa

- Lepakcsolás, gáz- vagy áramkimaradás és mechanikai hibák

A gépi lélegeztetés szövődményei

- Szív-érrendszeri szövődmények- növeli a pulmonáris vasculáris rezisztenciát
- Tüdőszövődmények
  - Barotrauma
  - Volutrauma
  - Pneumotorax
- Lélegeztetéshez kötött tüdőgyulladás-VAP

CPAP- Continuous Positive Airway Pressure- Folyamatos pozitív légúti nyomású lélegeztetés

Pozitív nyomással
biztosított oxigén+levegő:

- Intubációs kanüll
- Traheosztomia
- O₂-maszk
- Helmet
- HFNO, high-flow nasal oxygen- magas áramlású oxigénterápia

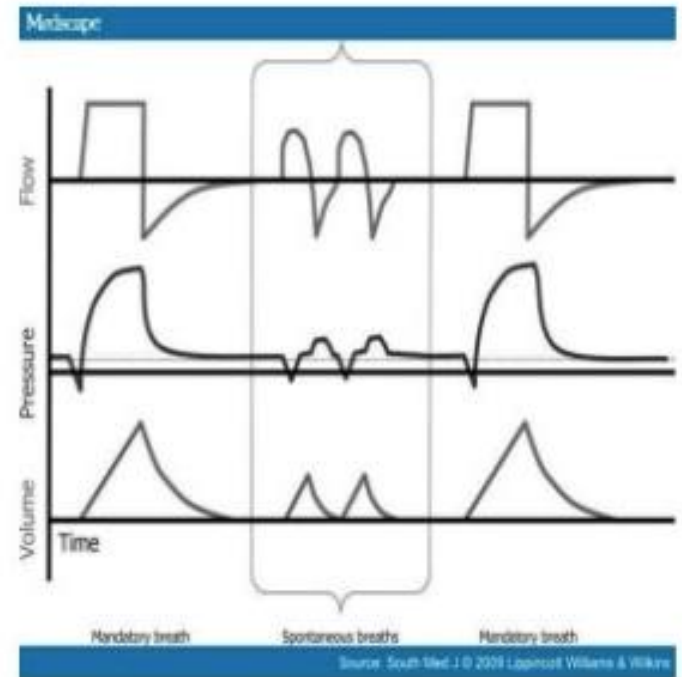

Fig. 10.27 Utilizarea căștii pentru aplicarea ventilației cu presiune pozitivă continuă (CPAP).

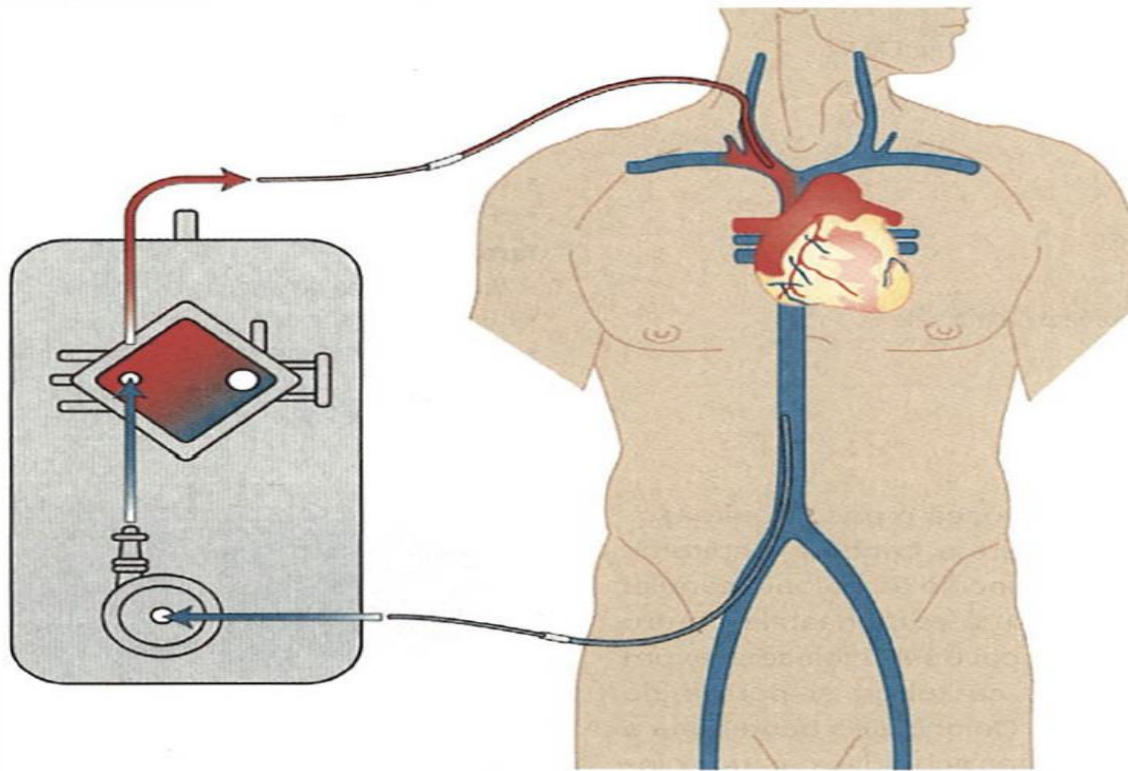
IMV-Intermittent Mandatory Ventilation

- Lehetővé teszi a páciens számára, hogy spontán lélegezzen a lélegeztetőgép által biztosított légzéstérfogatok között.
- Ezek a szabályozott légzések egybeesnek a páciens belégzési erőfeszítésével (SIMV-Synchronized Intermittent Mandatory Ventilation-szinkronizált intermittálóan garantált lélegeztetés).
- A SIMV használható CPAP-al vagy anélkül
- A spontán légzést nyomással támogatott lélegeztetéssel aszisztálhatjuk.

SIMV

Extrakorporeális gázcsere

Fig. 10.28 Oxigenare veno-venoasă extracorporeală prin membrană (ECMO). Se extrage sângele pacientului cu ajutorul unei pompe, printr-o canulă de calibru mare, cu vârful plasat în vena cavă inferioară. Sângele trece apoi printr-un oxigenator cu membrană și se întoarce în vena cavă superioară, complet oxigenat și cu CO² eliminat.

Nem invazív lélegeztetés

BiPAP, bi-level positive airway pressure

- Két különböző nyomáson való lélegeztetés
- A spontán légzés korlátlan
- Kiválthatja a beteg
- A beteg kényelmét biztosítja, a légútak védelmének, a beszéd és a nyelés megőrzésével
- A spontán köhögés és köpet nem korlátozódik, ami hatékony fizioterápiát tesz lehetővé
- Szedálás nem szükséges

Nem invazív lélegeztetés-javallatok

- Krónikus obstruktív tüdőbetegség akut exacerbációja (H^+ > 44 nmol / L; $pH < 7,35$)
- Kardiogén tüdőödéma
- Mellkasfal deformitás / neuromuszkuláris betegségek (hiperkapniás légzési elégtelenség)
- Obstruktív alvási apnoe
- Súlyos tüdőgyulladás (?!)
- Asztma (néha)
- A betegek leszoktatása az invazív lélegeztetésről

Ellenjavallatok:

- Arc, felső légutak szintjén történő beavatkozások
- Eszméletlen beteg
- Nem együttműködő beteg, aszpiráció veszély

Lélegeztető gépről való leválasztás-módszerek

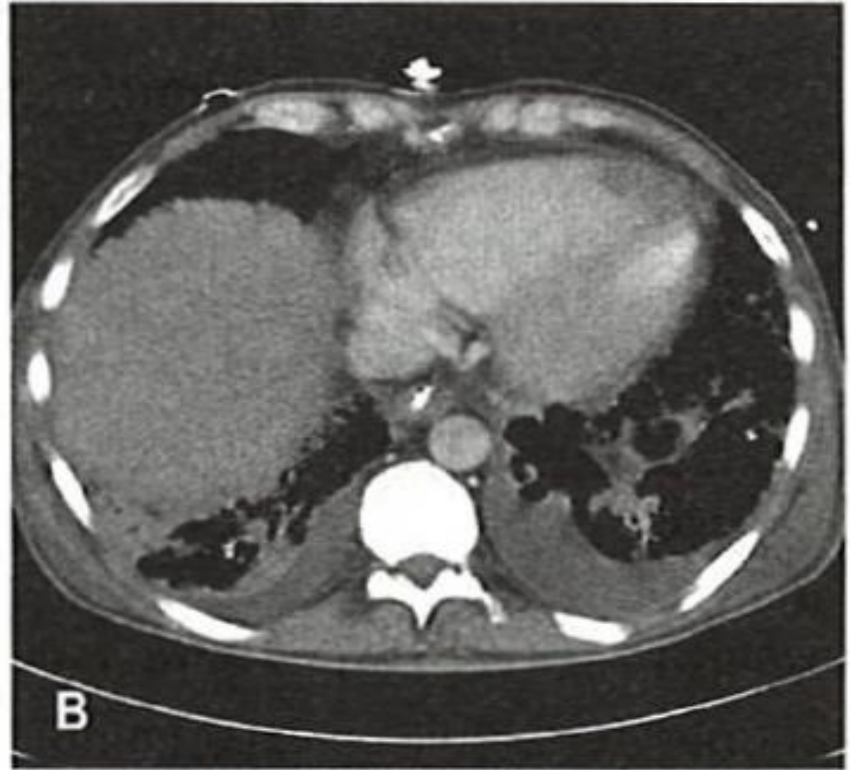
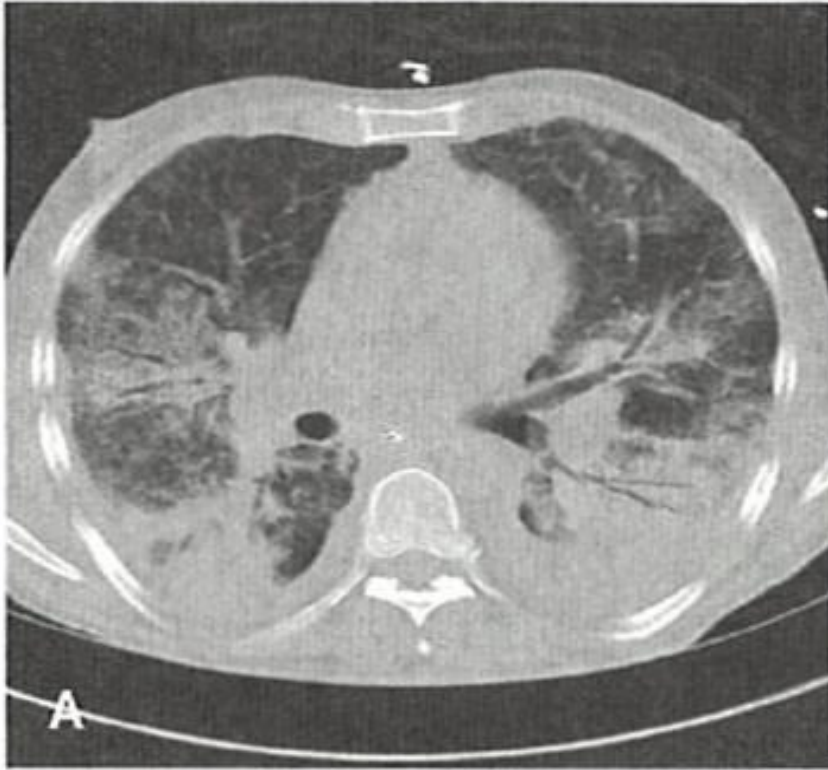
- A hagyományos módszer- spontán légzési időszakok/fokozatosan csökkentett légzéstámogatási időszakok
- SIMV - a spontán légzést nyomástámogatással
- A nyomástámogatás szintjének fokozatos csökkentése-előnyben részesített technika.
- CPAP - leválasztáskor, SIMV vagy nyomástámogatott lélegeztetés.
- Tracheosztomia
- Non-invazív légzéstetés - BiPAP, CPAP

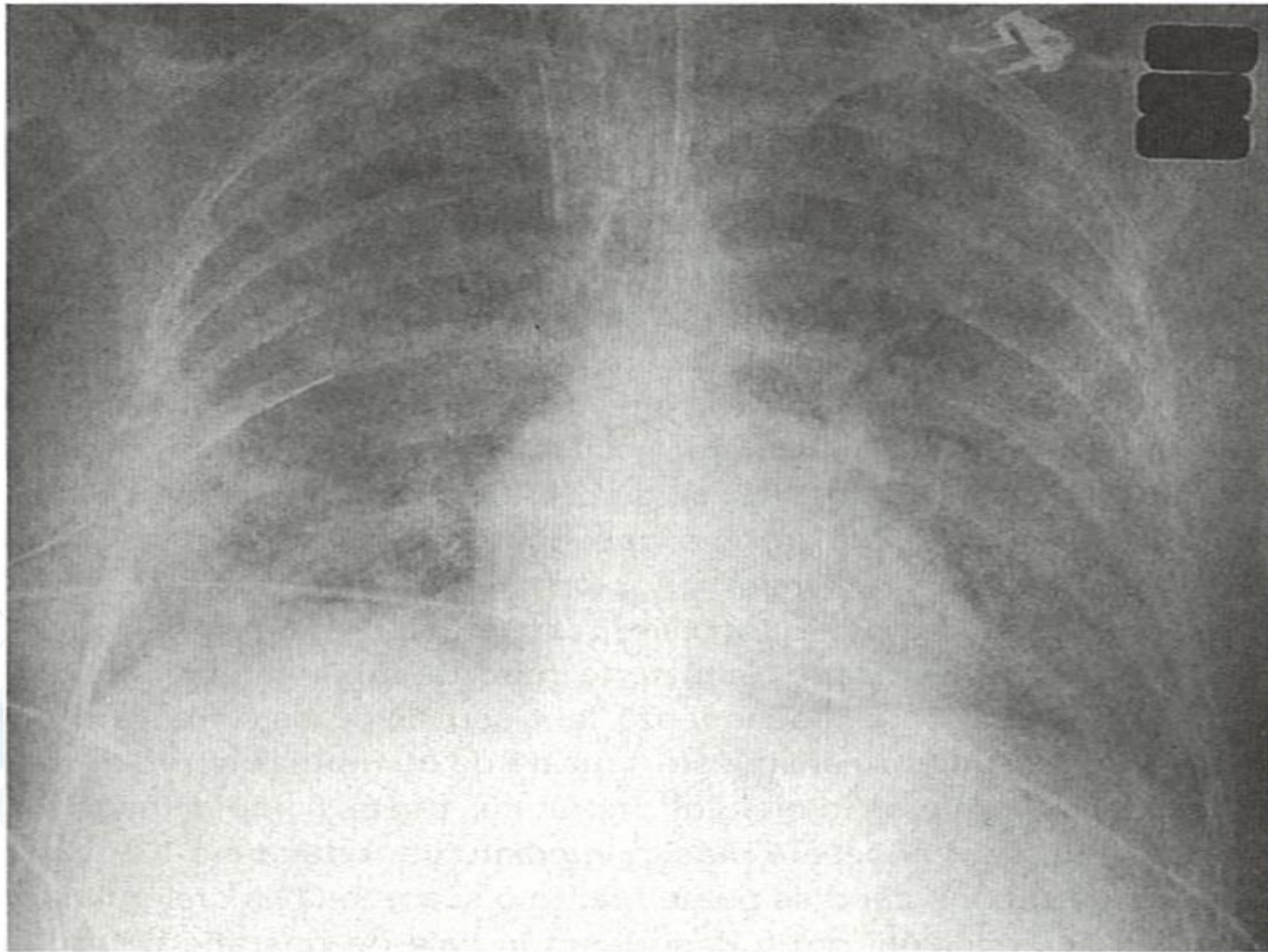
ARDS- akut respirációs distressz szindróma

- Súlyos légzési elégtelenség
- Pulmonáris rigiditás: csökkent compliance, ami hiperinflációt eredményez.
- Mellkasröntgen: új, egyenetlen vagy homogén, kétoldali, diffúz pulmonaris infiltráció.
- Nem kardiális ok: tüdőödéma nyilvánvaló kardiogén ok nélkül (a tüdőartéria oklúzió nyomása, PCWP <18 Hgmm vagy echokardiográfia és normál szívindexek).
- Gázcsere anomáliák

Fig. 10.29 Sindromul de detresă respiratorie acută. (A) Examinarea CT pulmonar prezintă opacifiere de tip „sticlă mată” în regiunile non-dependente, cu atelectazie și consolidare în regiunile dependente. Se observă mici efuziuni pleurale. (B) Același pacient ca cel din (A) folosind setări pentru țesut moale, cu scopul de a demonstra prezența unor efuziuni bilaterale mici în regiunea dependentă a ambelor hemitorace. (După Hinds C),

Fig. 10.30 Aspecte radiografice în sindromul de detresă respiratorie acută. Opacifiere alveolară bilaterală difuză cu bronhograme aeriice și fără creșterea dimensiunii cardiace.

Akut légzési distressz szindróma okai

KÖZVETLEN TÜDŐSÉRÜLÉSEK	KÖZVETETT TÜDŐSÉRÜLÉSEK
Gyakori esetek:	
Pneumonia	Sepsis
Gyomortartalom aspiráció	Súlyos trauma, sokk, masszív transzfúzió
Ritkább esetek:	
Tüdőkontuzió	Kardio-pulmonáris bypass
Robbanás okozta sérülések	Heroin, barbiturát mérgezés
Zsírembólia	Akut pankreatitisz
Korozív gázak, füst okozta léguti léziók	Transzfúzió okozta tüdőlézió- TRALI
Tüdőtranszplant, embolectomia utáni reperfúzió	Eklampszia
Magzatvíz embolia	Vasculitis
	Súlyos, kiterjedt égési sérülések

Berlinben kidolgozott kritériumok (PEEP ≥ 5 cmH₂O)

- Enyhe: PaO_2/FiO_2 300–200 mm Hg (40-26,6 kPa)
- Középsúlyos: PaO_2/FiO_2 200–100 mm Hg (26,6-13,3 kPa)
- Súlyos: PaO_2/FiO_2 <100 mm Hg (<13,3 kPa)

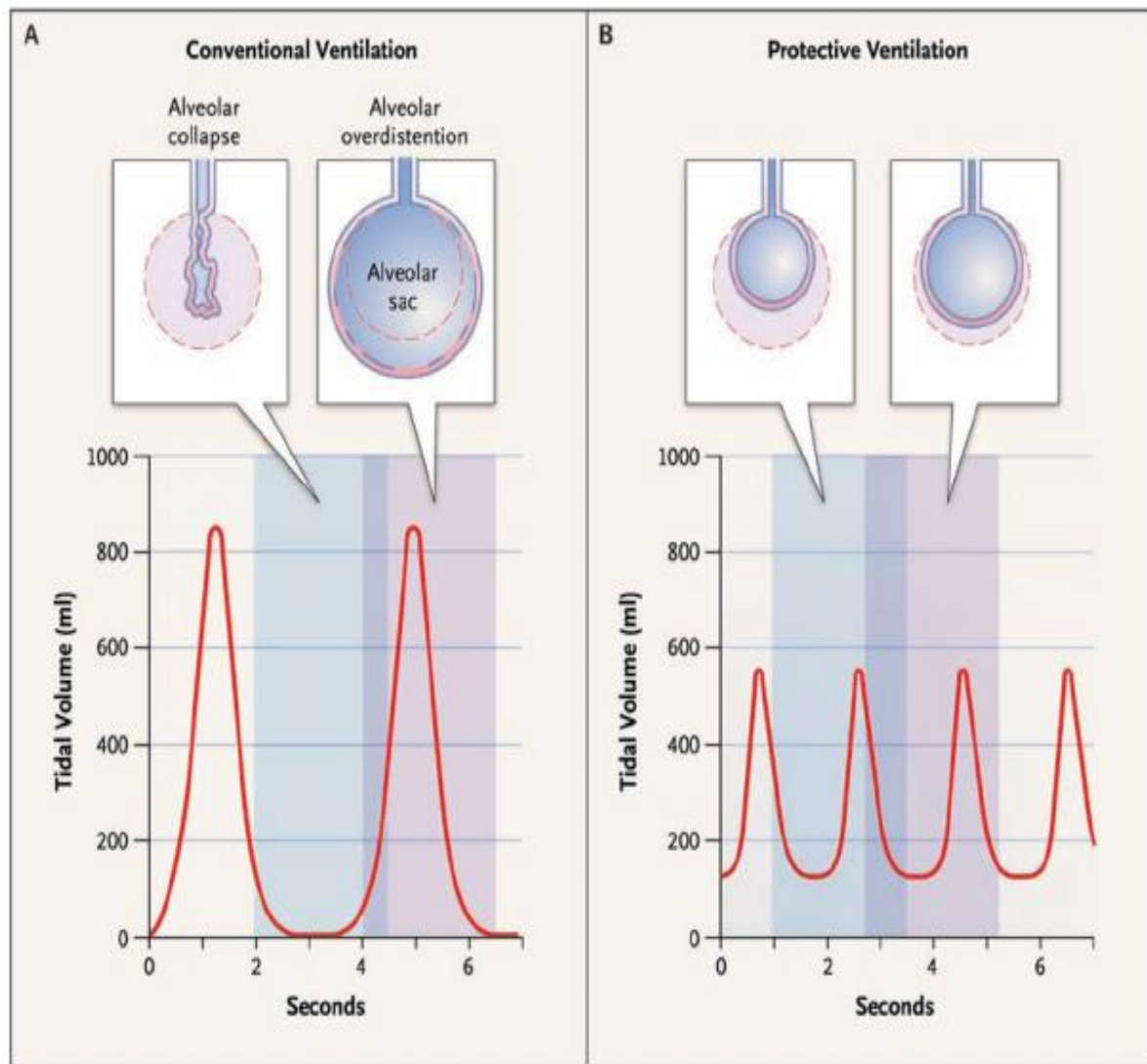
Diagnózis

- Klinikai tünetek – tachipnoe/hipoxemia
- Szörtyzörejek, krepitációk
- Imagisztika
- Diff. dg
  - Szívelégtelenség
  - Tüdőfibrózis

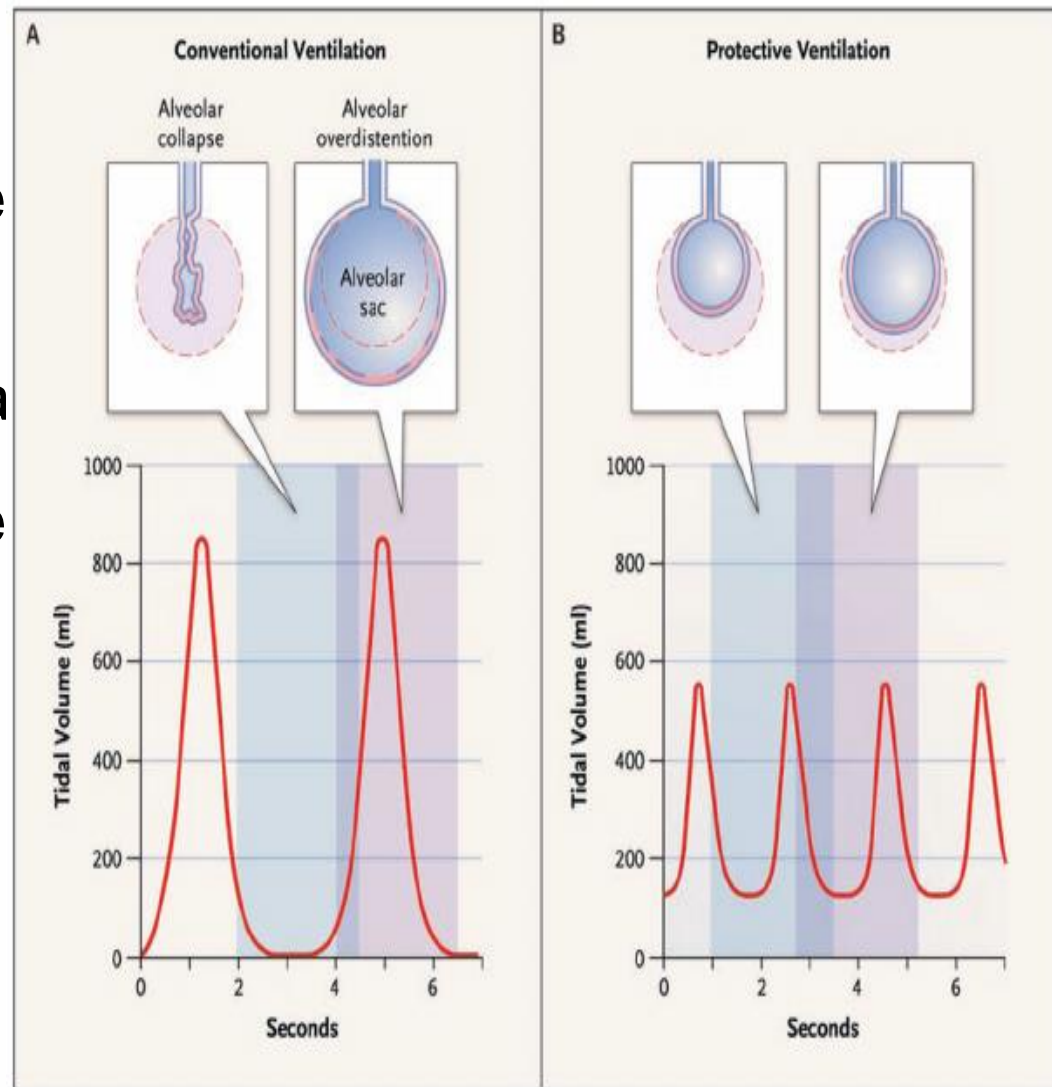
Kezelés- tüdőprotektív lélegeztetés

- Elkerüli az alveolusok túltágulását valamint a disztális légutak és az alveolusok ismételt aktív nyitását/zárását.
- Az alveoláris térfogatot (volument) PEEP-el és a belégzési fázis meghosszabbításáv al tartjuk fenn.

Kezelés- tüdőprotektív lélegeztetés

- A légzési térfogat 4-8 ml/ttkg-ra korlátozódik.
- A plató nyomás (P_{Plat}) ne haladja meg a 30 H₂O cm-t.
- A légzésszám növelhető a CO₂ elimináció és a súlyos acidózis elkerülése érdekében (pH > 7,2), a permisszív hypercapnia elfogadható.

Prone position

- Egyenletesebb alveoláris ventiláció
- A rekeszizom kaudális mozgása
- A perfúzió redisztribúciója
- Összeesett alveolusok rekrutációja- kinyitása
- Gázcsere javítása

Egyéb intézkedések

- Inhalációs nitrogén-monoxid
- Inhalációs prosztaciklin
- Kortikoszteroidok

UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ,
FARMACIE, ȘTIINȚE ȘI TEHNOLOGIE
„GEORGE EMIL PALADE”
DIN TÂRGU MUREȘ

- *"The important thing is not to stop questioning. Curiosity has its own reason for existing." - Albert Einstein*

